

Noziedzīgā nodarījumā cietušo tiesības kriminālprocesā - Austrija

Jūs uzskata par noziegumā cietušo, ja jums ir nodarīts zaudējums vai jūsu likumīgās intereses, kas tiek aizsargātas ar krimināltiesībām, ir aizskartas kādā citā veidā, piem., ja jūs esat ievainots vai ir bojāts vai nozagts jūsu īpašums, un saskaņā ar Austrijas tiesībām šāda darbība tiek uzskatīta par noziegumu. Jums kā noziegumā cietušajam likums nodrošina noteiktas individuālas tiesības pirms un pēc tiesas procesa, kā arī tā laikā.

Austrijā kriminālprocess sākas brīdī, kad kriminālpolicija (*Kriminalpolizei*) vai prokuratūra (*Staatsanwaltschaft*) sāk izmeklēšanu, reaģējot uz sākotnējām aizdomām. Kad izmeklēšana ir pabeigta, prokurors var pieņemt lēmumu izbeigt procesu, noteikt parastajam kriminālprocesam alternatīvus pasākumus vai nodot lietu tiesai. Atsevišķu noziegumu gadījumā (noziegumi, kuriem piemēro privāto apsūdzību — *Privatanklagedelikte*) apsūdzība tiek celta tikai pēc cietušā pieprasījuma, kuram šajā gadījumā jāizvirza apsūdzība pašam. Šādās lietās izmeklēšana netiek veikta.

Tiesvedības laikā tiesa rīko tiesas sēdi un izskata pierādījumus. Atkarībā no nozieguma smaguma lietas izskatīs:

- viens tiesnesis; vai
- tiesnešu kolēģija, kuras sastāvā atkarībā no attiecīgā nozieguma ir viens vai divi profesionāli tiesneši un divi tiesas piesēdētāji, kas lemj par apsūdzētā vainu un piemērotā soda apmēru; vai
- zvērināto tiesa, kuras sastāvā ir trīs profesionāli tiesneši un astoņi tiesas piesēdētāji (zvērinātie). Zvērinātie lemj par apsūdzētā vainu, savukārt lēmumu par soda apmēru pieņem zvērinātie un trīs profesionālie tiesneši kopā.

Jums kā cietušajam kriminālprocesā var būt ļoti nozīmīga loma, turklāt jums ir dažādas tiesības. Jūs varat piedalīties kā cietušais bez īpaša juridiska statusa vai kļūt par civilprasītāju, turpmākas apsūdzības uzturētāju vai privātās apsūdzības uzturētāju un izmantot papildu tiesības un iespējas.

Klikšķiniet uz attiecīgās saites, lai iegūtu informāciju, ko meklējat:

- [☞ 1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības](#)
- [☞ 2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā](#)
- [☞ 3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa](#)
- [☞ 4 - Kompensācija](#)
- [☞ 5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 06/11/2018

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņemšu no iestādēm (piem., policijas, prokurora) pēc notikušā nozieguma, pirms es vispār ziņoju par noziegumu?

Pirms jūs ziņojat par noziegumu, informāciju par savām tiesībām jūs varat iegūt Federālās Tieslietu ministrijas (*Bundesministerium für Justiz*) tīmekļa vietnē ([☞ šeit](#)), zvanot uz Cietušo uzticības tālruni (*Opfernotruf*), vai Cietušo uzticības tālruņa tīmekļa vietnē (0800 112 112 vai [☞ šeit](#)).

Jums kā noziegumā cietušajam ir tiesības saņemt informāciju no iestādēm par jūsu tiesībām. Būtībā šī informācija ir jāsniedz izmeklēšanas sākumā. Ja jums ir tiesības izmantot cietušo atbalsta pakalpojumus, ko sniedz cietušo atbalsta organizācija, jūs par to informēs pirmajā tiesas sēdē. Paziņojumā par ierašanos uz tiesas sēdi būs arī iekļauta informācija par šiem atbalsta pakalpojumiem un attiecīgo cietušo atbalsta organizāciju adreses. Jūs arī informēs par jūsu tiesībām uz uzticības personu.

Ja jūs esat cietis dzimumnoziegumā vai no vardarbības ģimenē vai esat nepilngadīga persona, jūs uzskata par īpaši neaizsargātu cietušo. Tas nozīmē, ka jums ir papildu tiesības, proti, pirms jūsu uzklaustīšanas un liecības sniegšanas jūs ir jāinformē par to, ka:

- jūs uzklaustīs tā paša dzimuma persona, kad vien tas būs iespējams;
- jūs varat atteikties atbildēt uz jautājumiem par nozieguma detaļām, piem., ja ir izdarīts dzimumnoziegums, ja jūs uzskatāt tos par nepamatotiem. Taču jums var nākties uz tiem atbildēt, ja jūsu liecība ir īpaši svarīga procesa būtībai;
- jums ir tiesības uz uzmanīgu uzklaustīšanu izmeklēšanas un tiesvedības laikā;
- jūs varat pieprasīt slēgtu tiesas sēdi;
- jūs informēs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēgs vai tiks atbrīvots no ieslodzījuma;
- tiesas sēdes laikā jūs var pavadīt uzticības persona.

Plašāku informāciju var atrast brošūrās, ko izdod cietušo atbalsta organizācijas un kas ir pieejamas policijā. Jūs varat arī izvēlēties izmantot informāciju par savām tiesībām, kas jums sniegta mutiski.

Es nedzīvoju ES valstī, kurā noziegums tika izdarīts (ES pilsoņi un nepilsoņi). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Līdzvērtīgas cietušo tiesības visās ES dalībvalstīs tiek nodrošinātas ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI. Šīs tiesības ir spēkā neatkarīgi no jūsu kā cietušā valstspiederības.

Lai veicinātu ziņošanu par noziegumiem gadījumos, kad noziedzīgais nodarījums ir izdarīts citā ES dalībvalstī, sūdzības saistībā ar šādu noziegumu cietušā valstspiederības valstī prokurors pārsūtīs kompetentajai iestādei citā dalībvalstī.

Kriminālprocesa laikā ir tiesības arī uz bezmaksas tulkošanas pakalpojumiem.

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

Jums kā noziegumā cietušajam ir nekavējoties jāsaņem informācija par savām tiesībām. Šī informācija ietver:

- jūsu tiesības kriminālprocesa laikā;
- cietušo atbalsta organizāciju kontaktinformāciju un sniegtos pakalpojumus;
- iespēju pieprasīt kompensāciju no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja;
- iespēju pieteikties kompensācijai no valsts.

Ja jums ir tiesības izmantot [cietušo atbalsta pakalpojumus](#), ko sniedz cietušo atbalsta organizācija, jūs par to informēs pirmajā tiesas sēdē. Paziņojumā par ierašanos uz tiesas sēdi būs arī iekļauta informācija par šiem atbalsta pakalpojumiem un attiecīgo cietušo atbalsta organizāciju adreses. Jūs arī informēs par jūsu tiesībām uz uzticības personu. Plašāku informāciju var atrast bukletos vai brošūrās, ko izdod cietušo atbalsta organizācijas un kas ir pieejamas policijā. Jūs varat arī izvēlēties izmantot informāciju, kas jums sniegta mutiski.

Ja ir pārkāpta jūsu dzimumneaizskaramība, jums ir tiesības tikt informētam pirms jūsu uzklaustīšanas un liecības sniegšanas par šādām tiesībām:

- tiesības uz uzklaustīšanu, ko veic tā paša dzimuma persona, kad vien tas ir iespējams;
- tiesības atteikties atbildēt uz jautājumiem par dzimumnozieguma detaļām, ja jūs uzskatāt tos par nepamatotiem. Taču jums var nākties uz tiem atbildēt, ja jūsu liecība ir īpaši svarīga procesa būtībai;
- tiesības uz uzmanīgu uzklaustīšanu izmeklēšanas un tiesvedības laikā;
- tiesības pieprasīt slēgtu tiesas sēdi.

Kad būsiet ziņojis par noziegumu, jūs saņemsiet rakstisku apliecinājumu par savu ziņojumu. Tajā būs iekļauts atsaucē numurs. Piezvanot uz kompetento policijas iecirkni un nosaucot šo atsaucē numuru, jūs varat runāt ar policijas darbinieku, kurš atbild par jūsu lietu. Jūs varat izmantot arī policijas atsaucē numuru, lai sazinātos ar prokuroru, kurš izskata jūsu lietu.

Prokuratūra informēs jūs par svarīgām norisēm procesā. Piemēram, jūs informēs, ja iestādes nolems nevirzīt apsūdzību un apsvērs parastajam kriminālprocesam alternatīvus pasākumus. Jums ir arī tiesības izskatīt lietas materiālus.

Tiesa informēs jūs par tiesas sēdes laiku un vietu, ja jūs iepriekš būsiet pieprasījis šo informāciju vai būsiet iesaistījies procesā kā civilprasītājs.

Ja esat cietis no vardarbības ģimenē, pakļauts vardarbībai vai bīstamiem draudiem apzinātas noziedzīgas darbības rezultātā, ir pārkāpta jūsu dzimumneaizskaramība, nozieguma izdarīšanā ir izmantota jūsu personiskā atkarība vai jūs esat īpaši neaizsargāts, iestādes automātiski informēs jūs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks atbrīvots vai izbēgs no pirmstiesas apcietinājuma. Citos gadījumos jūs par to informēs, ja būsiet pieprasījis sniegt šādu informāciju. Policijas vai prokurora sniegtajā informācijā ir jāiekļauj attiecīgais atbrīvošanas pamatojums un jānorāda, vai noziedzīgā nodarījuma izdarītājam ir piemēroti saudzīgāki pasākumi kā alternatīva ieslodzījumam.

Ja to pieprasīsit, jūs arī nekavējoties informēs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēgs vai tiks atbrīvots no ieslodzījuma, kā arī par pirmo reizi, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājam būs jāatspējas ieslodzījuma vietu bez uzraudzības. Jūs arī informēs, kad no ieslodzījuma vietas izbēdzis noziedzīga nodarījuma izdarītājs tiks aizturēts. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājam pēc atbrīvošanas ir piemēroti nosacījumi ar mērķi aizsargāt cietušo, jūs informēs arī par tiem.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas tulku vai tulkotāja pakalpojumiem (kad es sazinos ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Ja jūsu vācu valodas zināšanu līmenis nav pietiekami augsts, jums ir tiesības uz bezmaksas tulku pakalpojumiem. Šie pakalpojumi būs pieejami noprotināšanas vai uzklaušanās laikā. Jums ir tiesības arī uz būtisku lietas materiālu rakstisku tulkojumu.

Cietušo atbalsta pakalpojumi ietver tulkošanas atbalstu, un tos finansē Federālā Tieslietu ministrija.

Kā iestāde nodrošina, ka es saprotu un ka mani saprot (ja es esmu bērns; ja es esmu persona ar invaliditāti)?

Vienmēr ir jāsniedz juridiski norādījumi un noprotināšanām ir jābūt saprotamām. Tas nozīmē, ka iestādei ir jāpielāgo norādījumi un jautājumi cietušā vajadzībām un spējām. Kad norādījumi būs izdoti, jums uzdos jautājumu, vai jūs visu esat sapratis.

Ja jūsu vācu valodas zināšanu līmenis nav pietiekami augsts, jums ir tiesības uz bezmaksas tulku pakalpojumiem. Šie pakalpojumi būs pieejami noprotināšanas vai uzklaušanās laikā. Jums ir tiesības arī uz būtisku lietas materiālu rakstisku tulkojumu.

Kurliem vai mēmiem cilvēkiem ir jānodrošina surdotulks. Ja nepieciešams, jums būs iespēja komunicēt arī rakstiski vai citā piemērotā veidā.

Vērtējot, vai cietušo vajadzētu uzskatīt par īpaši neaizsargātu, kam piemēro īpašas tiesības, vienmēr tiek izvērtēti visi traucējumi. Šādus traucējumus var kompensēt ar tiesībām uz juridisko palīdzību.

Cietušo atbalsta pakalpojumi

Kas sniedz atbalstu cietušajiem?

Jūs varat sazināties ar cietušo atbalsta organizāciju. Ir īpašas organizācijas cietušajiem no vardarbības ģimenē un vajāšanas, cilvēku tirdzniecības upuriem un nepilngadīgiem cietušajiem. Lai palīdzētu cietušajiem sazināties ar attiecīgo iestādi, ir izveidots Cietušo uzticības tālrunis (0800 112 112 un <http://www.opfer-notruf.at/>), ko finansē Federālā Tieslietu ministrija un kas sniedz bezmaksas atbalstu visu diennakti.

Uz cietušo atbalsta pakalpojumiem ir tiesības noteiktiem cietušajiem.

Ja esat cietis no vardarbības ģimenē vai vajāšanas, jums palīdzēs specializētas organizācijas, piemēram, Pret vardarbību ģimenē vērsta intervences centrs (*Interventionsstelle gegen Gewalt in der Familie*) vai centri aizsardzībai pret vardarbību (*Gewaltschutzzentren*). Ja policija ir izdevusi rīkojumu par ierobežojumiem, šī informācija tiks nodota vietējam Vardarbības ģimenē intervences centram vai vietējam centram aizsardzībai pret vardarbību. Šo organizāciju darbinieki sazināsies ar jums un piedāvās atbalstu, tostarp izstrādās drošības plānu un sniegs juridisku konsultāciju (jo īpaši aizpildot pieteikumu pagaidu tiesas aizliegumam), un sniegs psihosociālu atbalstu.

Jūs varat arī sazināties tieši ar intervences centru vai vienu no centriem aizsardzībai pret vardarbību. Jums nav jāgaida, līdz policija sāk rīkoties vai jūs esat ziņojis par noziegumu.

Vai policija automātiski nodos manus datus atbalsta dienestam?

Ja esat cietis no vardarbības ģimenē vai vajāšanas, jums palīdzēs specializētas organizācijas, piemēram, Pret vardarbību ģimenē vērstas intervences centrs (*Interventionsstelle gegen Gewalt in der Familie*) vai centri aizsardzībai pret vardarbību (*Gewaltschutzzentren*). Ja policija ir izdevusi rīkojumu par ierobežojumiem, šī informācija tiks nodota vietējam Pret vardarbību ģimenē vērstas intervences centram vai vietējam centram aizsardzībai pret vardarbību. Šo organizāciju darbinieki sazināsies ar jums un piedāvās atbalstu, tostarp izstrādās drošības plānu un sniegs juridisku konsultāciju (jo īpaši aizpildot pieteikumu pagaidu tiesas aizliegumam), un sniegs psihosociālu atbalstu.

Visos pārējos gadījumos sazinieties ar attiecīgo cietušo atbalsta organizāciju pats.

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Jums kā cietušajam ir dažādas tiesības, kas garantē jūsu privātuma aizsardzību, cik vien tas ir iespējams, neraugoties uz tiesvedības publiskā rakstura principu.

Piemēram, jums ir tiesības norādīt adresi dokumentu izsniegšanai, kas atšķiras no jūsu faktiskās dzīvesvietas adreses. Tiesai arī jānodrošina, ka netiek atklāti jūsu kā liecinieka personiskie apstākļi.

Ir aizliegts publicēt lietas materiālu saturu, veikt televīzijas vai radio ierakstus vai pārraides un ierakstīt videoklipus vai uzņemt fotoattēlus tiesas sēdes laikā.

Ja tas ir nepieciešams, lai aizsargātu cietušo un liecinieku privātumu, tiesas sēdes var būt slēgtas.

Ja esat dzimumnoziedzumā cietušais, jums ir tiesības atteikties atbildēt uz jautājumiem par noteiktām incidenta detaļām, ja vien šīs detaļas nav būtiskas konkrētajā tiesas procesā. Izņēmuma gadījumos jūs pat varat sniegt liecību anonīmi, ja jūsu identitātes atklāšana var būtiski apdraudēt jūs vai citus. Sniedzot liecību tiesā, liecinieki var pat mainīt savu izskatu, lai viņus nevarētu atpazīt (ar nosacījumu, ka joprojām ir iespējams redzēt viņu sejas izteiksmes).

Vai man ir jāziņo par noziegumu, pirms es varu izmantot cietušo atbalsta pakalpojumus?

Jums nav jāziņo par noziegumu, lai varētu izmantot cietušo atbalsta pakalpojumus. Tas nozīmē, ka jūs varat sazināties ar cietušo atbalsta organizāciju, pirms esat ziņojis par noziegumu. Ja nepieciešams, organizācija var palīdzēt jums ziņot par noziegumu.

Cietušo uzticības tālrunis (+0800 112 112) piedāvātos pakalpojumus var izmantot neatkarīgi no tā, vai esat ziņojis par noziegumu.

Personiskā aizsardzība, ja esmu apdraudēts

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Ir pieejama dažāda veida liecinieku aizsardzība ar dažāda līmeņa aizsardzību atkarībā no draudiem, kādiem liecinieks ir pakļauts. Piemēram, drošības policijas veikta liecinieku aizsardzība ietver preventīvus un aizsardzības elementus, proti, biežāku patrulēšanu, liecinieku apsargāšanu vai liecinieka ievietošanu aizsardzības iestādē. Visaptverošākais aizsardzības veids ir iekļaušana liecinieku aizsardzības programmā.

Kas var piedāvāt man aizsardzību?

Par liecinieku un cietušo personiskās aizsardzības nodrošināšanu ir atbildīgas drošības iestādes.

Atbalstu un konsultācijas sniedz cietušo atbalsta organizācijas. Ir īpašas organizācijas cietušajiem no vardarbības ģimenē un vajāšanas, cilvēku tirdzniecības upuriem un nepilngadīgiem cietušajiem. Lai palīdzētu cietušajiem sazināties ar attiecīgo iestādi, ir izveidots Cietušo uzticības tālrunis (0800 112 112 un <http://www.opfer-notruf.at/>), ko finansē Federālā Tieslietu ministrija un kas sniedz bezmaksas atbalstu visu diennakti.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka noziedzīgā nodarījuma izdarītājs var man nodarīt turpmāku kaitējumu?

Ja procesa laikā tiek konstatēti jauni apstākļi (piem., saņemot informāciju no cietušo atbalsta organizācijas), prokuroram vai tiesai ir jādokumentē jaunais novērtējums un jāpiešķir tiesības, kas saistītas ar jūsu kā īpaši neaizsargātas personas statusu.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Kriminālpolicijai, prokuroram un tiesai ir rūpīgi jāizvērtē cietušo tiesības, intereses un ievainojamība. Visām kriminālprocesā iesaistītajām iestādēm ir jāievēro cietušo pašcieņa un intereses attiecībā uz viņu privātuma aizsardzību. Vispārējais pienākums

aizsargāt cietušā intereses ietver arī izvairīšanos no kaitējuma cietušajam paša kriminālprocesa rezultātā. Tas tiek nodrošināts ar ģipšām cietušā tiesībām, piem., uzmanīgu uzklausišanu vai slēgtām tiesas sēdēm, kā arī aizliegumu publicēt cietušā fotogrāfijas vai personas datus.

Kāda aizsardzība ir pieejama ģipšai neaizsargātiem cietušajiem?

Par ģipšai neaizsargātiem cietušajiem uzskata dzimumnoziedzumus un no vardarbības ģimenē cietušos un nepilngadīgus cietušos.

Šo statusu var piemērot arī citiem cietušajiem, ņemot vērā viņu vecumu, psiholoģisko stāvokli, veselību un noziedzuma būtību un konkrētos apstākļus.

Papildus visiem cietušajiem pieejamajām tiesībām ģipšai neaizsargātiem cietušajiem izmeklēšanas laikā ir tiesības arī uz nopratināšanu, ko veic tā paša dzimuma persona, kad vien tas ir iespējams. Viņi var neatbildēt uz jautājumiem par noziedzuma detaļām, ja uzskata, ka šo detaļu izklāstīšana ir nepamatota, vai neatbildēt uz ļoti personiskas dabas jautājumiem. Izmeklēšanas un tiesvedības laikā ģipšai neaizsargātiem cietušajiem tiek piedāvāta uzmanīga uzklausišana, ja tā tiek pieprasīta. Viņi var pieprasīt slēgtu tiesas sēdi. ģipšai neaizsargātus cietušos tiesas sēdes laikā vienmēr var pavadīt uzticības persona.

ģipšai neaizsargāti cietušie ir nekavējoties jāinformē, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēg no ieslodzījuma vai pirmstiesas apcietinājuma. Ja tas tiks pieprasīts, viņus arī nekavējoties informēs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēgs vai tiks atbrīvots no ieslodzījuma, kā arī par pirmo reizi, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājam būs jāpamest ieslodzījuma vietu bez uzraudzības.

Es esmu nepilngadīgs. Vai man ir ģipšas tiesības?

Nepilngadīgus cietušos vienmēr uzskata par ģipšai neaizsargātiem.

Izmeklēšanas laikā viņiem ir tiesības uz nopratināšanu, ko veic tā paša dzimuma persona, kad vien tas ir iespējams. Viņi var neatbildēt uz jautājumiem par noziedzuma detaļām, ja uzskata, ka šo detaļu izklāstīšana ir nepamatota, vai neatbildēt uz ļoti personiskas dabas jautājumiem. Izmeklēšanas un tiesvedības laikā ģipšai neaizsargātiem cietušajiem tiek piedāvāta uzmanīga uzklausišana, ja tā tiek pieprasīta. Ja ir pārkāpta nepilngadīga cietušā dzimumneaizskaramība, vienmēr ir jānodrošina uzmanīga uzklausišana. Viņi var pieprasīt slēgtu tiesas sēdi. Tiesas sēdes laikā viņus var pavadīt uzticības persona.

ģipšai neaizsargāti cietušie ir nekavējoties jāinformē, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēg no ieslodzījuma vai pirmstiesas apcietinājuma. Ja tas tiks pieprasīts, viņus arī nekavējoties informēs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēgs vai tiks atbrīvots no ieslodzījuma, kā arī par pirmo reizi, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājam būs jāpamest ieslodzījuma vietu bez uzraudzības.

Noziedzuma rezultātā ir nomiris mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Ja jūsu laulātais vai partneris reģistrētās partnerattiecībās, dzīvesbiedrs, bērni, vecāki vai vecvecāki, mazbērni, māsa, brālis vai cita apgādājamā persona noziedzīgas darbības rezultātā ir nogalināta, jums ir tiesības uz cietušo atbalsta pakalpojumiem. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad noziedzuma rezultātā ir nomiris kāds jūsu radnieks un jūs esat bijis noziedzuma liecinieks.

Ja šāda noziedzuma rezultātā ir nomirusi persona, kura saskaņā ar likumu ir jūsu apgādnieks, jums var būt tiesības uz atbalstu saskaņā ar Cietušo kompensācijas likumu. Par šādiem atbalsta pieprasījumiem lemj Federālais Sociālo lietu un personu ar invaliditāti birojs (*Bundesamt für Soziales und Behindertenwesen*).

Noziedzumā cietušais ir mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Ja jūsu laulātais vai partneris reģistrētās partnerattiecībās, dzīvesbiedrs, bērni, vecāki vai vecvecāki, mazbērni, māsa, brālis vai cita apgādājamā persona ir cietusi no vardarbības, bīstamiem draudiem vai dzimumnoziedzumā, jums ir tiesības uz cietušo atbalsta pakalpojumiem.

Vai man ir pieejami mediācijas pakalpojumi? Kādi ir nosacījumi? Vai es būšu drošībā mediācijas procesa laikā?

Policijai, prokuroram vai tiesnesim ir jāņem vērā jūsu intereses un jāinformē jūs par procesa norisi, tostarp jebkādiem parastajam kriminālprocesam alternatīviem pasākumiem, kas tiek piemēroti nenozīmīgu un vidēji smagu noziedzumu gadījumā. Ja prokurors apsver šādus alternatīvus pasākumus, viņam ir jāpiedāvā jums iespēja izteikt savu viedokli, ja tas ir nepieciešams, lai aizstāvētu jūsu tiesības un intereses, jo ģipšai jūsu tiesības uz kompensāciju.

Prokurors var lūgt apmācītus mediatorus no attiecīgām organizācijām palīdzēt noziedzīgu nodarījumu izdarītājiem un cietušajiem mediācijas procesā. Mediācijas procesu var sākt tikai ar jūsu piekrišanu, ja vien iemesli mediācijas noraidīšanai kriminālprocesa kontekstā nav nepieņemami. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav sasniedzis 18 gadu vecumu, jūsu piekrišana nav nepieciešama.

Ja vēlaties, jūs varat iesaistīties mediācijas procesā. Jūsu intereses tiks ņemtas vērā. Ja tas būs nepieciešams, lai aizsargātu jūsu intereses, jo īpaši jūsu tiesības uz kompensāciju, jūs aicinās iesniegt apstākļu izklāstu.

Mediācijas procesa laikā jums ir tiesības būt uzticības personas pavadībā. Jums ir jāsaņem informācija par jūsu tiesībām un atbilstīgajām cietušo atbalsta organizācijām pēc iespējas ātrākā laikā.

Kur es varu atrast likumu, kurā ir noteiktas manas tiesības?

Cietušo tiesības kriminālprocesā reglamentē Kriminālprocesa kodekss (*Strafprozessordnung (StPO)*). *StPO* un visus citus tiesību aktus var apskatīt bez maksas [Austrijas Republikas Juridiskās informācijas sistēmā](#).

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 06/11/2018

2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā

Kā es varu ziņot par noziegumu?

Ja esat noziegumā cietušais, jūs varat ziņot par to jebkurā policijas iecirknī vai prokuratūrā.

Jūs varat iesniegt savu pieteikumu mutiski vai rakstiski, un ir nepieciešams jūsu paraksts. Ziņojumu var iesniegt arī trešā persona. Lai arī tas nav obligāti, ziņojumā ir ieteicams iekļaut jūsu personas datus, tostarp adresi, kurā esat sasniedzams, kā arī par noziegumu ziņojušās trešās personas datus.

Papildus ir ieteicams sniegt jums pieejamos pierādījumus un informāciju par aizdomās turēto. Tas palīdzēs izmeklēšanā.

Policijā ir oficiāla veidlapa, kas jāaizpilda (parasti datorizēti), lai reģistrētu jūsu sniegto informāciju. No šī brīža jūsu ziņojums par noziegumu būs daļa no lietas materiāliem.

Jūs varat ziņot par noziegumu jebkurā policijas iecirknī vai tieši prokuroram.

Ziņojumu var iesniegt vācu valodā vai kādā no oficiālām reģionālajām valodām.

Ja jūsu vācu valodas vai citas oficiālās valodas zināšanu līmenis nav pietiekami augsts, jums ir tiesības uz tulka pakalpojumiem.

Noteiktu noziegumu gadījumā (piem., vardarbīgi noziegumi vai dzimumnoziegumi), ziņojot par noziegumu, jums ir tiesības uz atbalstu no cietušo atbalsta organizācijas.

Ziņošanai par noziegumu nav noteikts termiņš. Tomēr pēc noteikta likumā paredzētā laikposma policija, prokurors vai tiesa var atteikties izmeklēt lietu. Šis laikposms ir atkarīgs no attiecīgā nozieguma veida (noilguma termiņš).

Iestādēm ir jāsaņem informāciju par iespējamu noziedzīgu nodarījumu (izņēmums: noziegumi, kuriem piemēro privāto apsūdzību).

Kā es varu uzzināt, kas notiek lietā?

Kad būsiet ziņojis par noziegumu, jūs saņemsiet rakstisku apliecinājumu par savu ziņojumu. Tajā būs iekļauts atsauces numurs. Vēlāk sazinoties ar kompetento policijas iecirkni un nosaucot šo atsauces numuru, jūs varat runāt ar policijas darbinieku, kurš atbild par jūsu lietu.

Ja iesniedzat rakstisku ziņojumu policijā vai prokuratūrā, jums ir jāpajautā atsauces numurs. Cietušo atbalsta organizācijas palīdzēs jums noskaidrot pareizo atsauces numuru.

Jums ir tiesības izskatīt lietas materiālus. Piekļūvi var liegt vai ierobežot, ja lietas materiālu izpēte var apdraudēt izmeklēšanu vai ietekmēt jūsu kā liecinieka liecību.

Prokuratūra informēs jūs par svarīgām norisēm procesā. Piemēram, jūs informēs, ja iestādes nolems nevirzīt apsūdzību un apsvērs parastajam kriminālprocesam alternatīvus pasākumus.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai tiesvedības laikā)? Kādi ir nosacījumi?

Jūsu saziņā ar tiesībsardzības iestādēm jums var palīdzēt un jūs var pārstāvēt advokāts, cietušo atbalsta organizācijas pārstāvis vai cita atbilstīga persona.

Jums ir tiesības uz juridisko atbalstu — advokāti sadarbībā ar specializētām cietušo atbalsta organizācijām bez maksas palīdzēs jums aizstāvēt jūsu tiesības procesa laikā. Jums ir tiesības uz šādu palīdzību, ja apzinātas noziedzīgas darbības rezultātā esat pakļauts vardarbībai vai bīstamiem draudiem, ir pārkāpta jūsu dzimumneaizskaramība vai nozieguma izdarīšanā ir izmantota jūsu personiskā atkarība. Jums ir pieejams atbalsts arī tad, ja jūs esat noziedzīga nodarījuma rezultātā mirušas personas radnieks vai radnieks, kurš ir bijis nozieguma liecinieks. Atbalsts ir nepieciešams, lai aizsargātu cietušā tiesības, un to garantē cietušo atbalsta organizācijas.

Ja jums nav tiesību uz cietušo atbalsta pakalpojumiem, jūs varat pieteikties tiesā uz bezmaksas juridisko palīdzību, ja esat iesaistījies procesā kā civilprasītājs. Pieteikumu apstiprina, ja tiesa uzskata, ka ir nepieciešama juridiskā pārstāvība (jo īpaši tāpēc, lai izvairītos no turpmākas civilprasības), un jūsu ienākumu līmenis ir pārāk zems, lai samaksātu par juridisko pārstāvību, neapdraudot jūsu iztikas līdzekļus.

Vai es varu pieprasīt izdevumu atlīdzināšanu (par dalību izmeklēšanā / tiesvedībā)? Kādi ir nosacījumi?

Tiks atlīdzināti ceļa izdevumi līdz prokuratūrai, tiesai vai tiesas sēdes vietai un atpakaļ un izmaksāta kompensācija par zaudēto laiku, ja tā rezultātā jums ir radīti finansiāli zaudējumi. Ja esat liecinieks un jums jānakšņo, jābrokast, jāpusdieno vai jāvakariņo noteiktā vietā, izdevumi par to tiek atlīdzināti līdz noteiktam apmēram. Prasība par izdevumu atlīdzināšanu ir jāiesniedz 14 dienu laikā.

Vai man ir pārsūdzības tiesības, ja lieta tiek slēgta, nenonākot tiesā?

Ja prokurors izbeidz procesu, jūs par to ir jāinformē. Pēc tam jums ir 14 dienas laika, lai pieprasītu prokuroram izskaidrot lēmuma iemeslus. Jūs varat arī pieprasīt procesa turpināšanu, ja:

- ir pārkāpts vai nepareizi piemērots likums;
- ir ievērojamas bažas par to faktu pareizību, uz kuriem ir balstīts lēmums izbeigt procesu; vai
- procesa turpināšanai var iesniegt jaunus faktus vai pierādījumus.

Pieprasījums ir jāiesniedz 14 dienu laikā pēc tam, kad ir saņemta informācija par prokurora lēmumu izbeigt procesu vai saņemti iemesli tā izbeigšanai. Ja šajā periodā neesat saņēmis šādu informāciju, termiņš tiek pagarināts līdz trīs mēnešiem no lēmuma pieņemšanas dienas. Pieprasījums turpināt procesu ir jāadresē prokuroram.

Ja prokurors uzskata, ka pieprasījums ir pamatots, viņš turpina procesu. Pretējā gadījumā prokuroram ir jāraksta atbilde un kopā ar lietas materiāliem jāiesniedz tā tiesā, kas lems par jūsu pieprasījumu. Ja tiesa apstiprina pieprasījumu, prokuroram ir jāturpina process. Pretējā gadījumā pieprasījums tiek noraidīts.

Ja prokurors nolemj piemērot parastajam kriminālprocesam alternatīvus pasākumus, viņa lēmumu nevar pārsūdzēt.

Ja ir celtas apsūdzības un prokurors izbeidz lietu, noteiktos apstākļos jums ir tiesības uzturēt apsūdzību kā turpmākas apsūdzības uzturētājam. Tādā gadījumā jums jau jābūt iesaistītam procesā kā civilprasītājam. Pēc tam jums ir jāiegūst turpmākas apsūdzības uzturētāja statuss, paziņojot, ka jūs uzturat apsūdzību.

Vai es varu iesaistīties tiesvedībā?

Jums kā cietušajam ir tiesības piedalīties tiesvedībā. Jūs aicinās ierasties tiesā tikai tad, ja jums būs jāsniedz liecība kā lieciniekam. Cietušajam ir obligāti jāievēro prasība ierasties tiesā, ja viņu izsauc uz tiesu kā liecinieku.

Ja jūs izmantojat cietušo atbalsta pakalpojumus, cietušo atbalsta organizācija, kas tos sniedz, tiks informēta par tiesas sēžu datumiem.

Ja izmeklēšanas laikā esat sniedzis liecību iztaujāšanas laikā, jūs informēs par tiesas sēdes datumu tikai tad, ja būsiet to pieprasījis. Ja esat civilprasītājs, turpmākas apsūdzības uzturētājs vai privātās apsūdzības uzturētājs, jums laikus paziņos par

noteiktajiem tiesas sēžu datumiem. Neatkarīgi no tā, vai tiesas process ir atklāts, jums kā cietušajam ir tiesības piedalīties tajā un jūs varat pavadīt uzticības persona — advokāts, cietušo atbalsta organizācijas pārstāvis vai cita persona. Jums ir tiesības uzdot jautājumus apsūdzētajam, lieciniekiem un ekspertiem, kā arī tikt uzklautam saistībā ar jūsu tiesībām uz kompensāciju.

Ja esat civilprasītājs, jūs varat izvēlēties neapmeklēt tiesas sēdi. Ja esat privātās apsūdzības uzturētājs un neapmeklējat tiesas sēdi, tiesa neapstrīdami pieņems, ka jūs vairs neesat ieinteresēts notiesāšanās, un izbeigs lietu.

Ja nepārvaldāt vācu valodu (vai citu oficiālo valodu), jums ir tiesības uz tulka pakalpojumiem tiesas sēdes laikā bez maksas.

Kāda ir mana oficiālā loma tiesu sistēmā? Piemēram, vai es esmu vai varu izvēlēties būt cietušais, liecinieks, civilprasītājs vai privātās apsūdzības uzturētājs?

Jūs esat cietušais, ja atbildat attiecīgajām tiesību aktos noteiktajām prasībām. Cietušā statuss ir šādām personām:

- personas, kuras apzinātas noziedzīgas darbības rezultātā ir pakļautas vardarbībai vai bīstamiem draudiem, ir pārkāpta to dzimumneaižskaramība vai nozieguma izdarīšanā ir izmantota to personiskā atkarība,
- nozieguma rezultātā mirušas personas laulātais, partneris reģistrētās partnerattiecībās, dzīvesbiedrs, pirmās pakāpes radnieki, māsa vai brālis un citas apgādību zaudējušas personas vai citi radnieki, kuri bijuši nozieguma liecinieki,
- jebkura cita persona, kura nozieguma rezultātā cietusi zaudējumus vai kuras likumīgās intereses, kas tiek aizsargātas ar krimināltiesībām, ir aizskartas kādā citā veidā.

Jūs esat liecinieks, ja jūs esat novērojis lietas, kas ir būtiskas kriminālprocesam. To noteiks policija un prokurors izmeklēšanas laikā. Tiesvedības laikā šo lēmumu pieņems tiesa.

Jūs varat izvēlēties, vai gribat iesaistīties procesā kā civilprasītājs.

Tas, vai vēlaties turpināt procesu kā turpmākas apsūdzības uzturētājs, ja apsūdzība tiek atcelta, arī ir jūsu ziņā.

Kādas ir manas tiesības un pienākumi šajā lomā?

Procesa laikā visām iestādēm ir jāievēro jūsu kā cietušā pašcieņa un intereses attiecībā uz jūsu privātuma aizsardzību. Ir pienācīgi jāizvērtē jūsu tiesības, intereses un īpašas aizsardzības vajadzības. Visi cietušie ir pēc iespējas ātrāk jāinformē par viņu tiesībām un iespēju saņemt atbalstu un kompensāciju.

Pēc jūsu pieprasījuma jums ir jāizsniedz apliecinājums par nozieguma ziņojumu.

Visiem cietušajiem ir tiesības uz pārstāvību un konsultāciju. To var nodrošināt advokāts, cietušo atbalsta organizācija vai cits atbilstīgs pārstāvis. Ja jums ir tiesības uz cietušo atbalsta pakalpojumiem, procesā jūs pārstāvēs persona, kura sniedz jums juridisko atbalstu.

Ja jūs neatbildat juridiskā atbalsta saņemšanas nosacījumiem, bet vēlaties, lai jūs kā civilprasītāju pārstāv advokāts, noteiktās situācijās jūs varat pieteikties juridiskajai palīdzībai.

Jūs kā liecinieks esat atbrīvots no pienākuma liecināt, ja jums ir jāapsūdz radnieks. Jūs zaudējat šīs tiesības, ja esat pieaugušais un pieprasāt kompensāciju kā civilprasītājs kriminālprocesa ietvaros.

Ir iespējams atteikties atbildēt uz atsevišķiem jautājumiem:

- ja atbilde ir apkaunojoša vai pakļauj jūs tiešu un būtisku finansiālu zaudējumu riskam;
- ja atbilde ir saistīta ar jūsu vai citas personas personisko sfēru;
- ja uzskatāt, ka jautājumi par dzimumnozieguma detaļām ir nepamatoti.

Taču jums var nākties uz tiem atbildēt, ja jūsu liecība ir īpaši svarīga procesa būtībai.

Ja nopratināšanas laikā telpā ir arī citi cilvēki, ir jānodrošina, lai netiktu atklāti jūsu personas dati. Jums nav jāatklāj jūsu dzīvesvietas adrese. Tās vietā jūs varat norādīt adresi, kurā iestādes var ar jums sazināties.

Jums ir tiesības izskatīt lietas materiālus, kas ir saistīti ar jūsu interesēm. Jūs varat arī pieprasīt lietas materiālu kopijas, samaksājot par to nodevu.

Ja noziedzīga nodarījuma izdarītājs tiek atbrīvots no ieslodzījuma vai pirmstiesas apcietinājuma, jūs par to ir jāinformē, ja esat cietis no vardarbības ģimenē, apzinātas vardarbības, bīstamiem draudiem vai ir pārkāpta jūsu dzimumneaizskaramība. Ja esat cietušais cita veida noziegumā, jums ir jāiesniedz pieprasījums, ja vēlaties, lai jūs informē par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu.

Jūs ir jāinformē par procesa izbeigšanu un turpināšanu, kā arī tad, ja izmeklēšanu izbeidz prokurors. Ja tiek apsvērti parastajam kriminālprocesam alternatīvi pasākumi, jums ir jāsaņem visaptveroša informācija par jūsu tiesībām. Jūs varat iesniegt pieteikumu par procesa turpināšanu, ja to ir izbeidzis prokurors.

Ja jūsu vācu valodas zināšanu līmenis nav pietiekami augsts vai jūs esat kurls vai mēms, jums ir tiesības izmantot tulka/tulkotāja pakalpojumus. Jums ir tiesības piedalīties iztaujāšanā, nozieguma rekonstrukcijā un tiesvedībā, uzdodot jautājumus un iesniedzot pieteikumus.

Vai es varu sniegt liecību tiesvedībā vai iesniegt pierādījumus? Kādi ir nosacījumi?

Jums kā cietušajam ir tiesības sniegt paziņojumus savas liecības ietvaros vai piedaloties nopratināšanā vai tiesas sēdē. Piemēram, jūs varat paziņot, ka iesaistāties procesā kā civilprasītājs un vēlaties saņemt kompensāciju. Jūs varat arī uzdot jautājumus noziedzīgā nodarījuma izdarītājam.

Jums ir tiesības liecināt, ja jūs izsauc uz nopratināšanu vai tiesas sēdi.

Ja esat arī liecinieks, jums ir jāievēro prasība ierasties tiesā un jāsniedz patiesa un pilnīga informācija.

Kādu informāciju es saņemšu tiesvedības laikā?

Tiesvedības laikā pirms jūsu iztaujāšanas jūs informēs par jūsu tiesībām.

Izvēle piedalīties tiesas sēdē no sākuma līdz beigām ir jūsu ziņā.

Lēmums tiks paziņots tiesas sēdes beigās. Jūs varat uzzināt lēmuma saturu, paliekot līdz tiesas sēdes beigām vai izskatot tiesas dokumentus.

Ja esat iesaistījies tiesas procesā kā civilprasītājs, tiesas pienākums ir lemt arī par jūsu prasību. Ja tā lemj par to, ka jums ir jāsaņem kompensācija, lēmums tiek uzskatīts par rīkojumu, kas jāizpilda saskaņā ar civiltiesībām, un jūs varat pieteikties kompensācijas avansa saņemšanai federālajā valdībā. Šis noteikums ir spēkā tikai tad, ja apsūdzētā persona nespēj izpildīt samaksas pienākumu uzreiz, jo izcieš sodu (brīvības atņemšanas sodu).

Tiesa var arī noteikt, ka apsūdzētā valdījumā esošs īpašums, kas pieder cietušajam, ir jāatdod cietušajam.

Vai es varēšu piekļūt tiesas materiāliem?

Jums ir tiesības izskatīt lietas materiālus. Piekļuvi var liegt vai ierobežot, ja lietas materiālu izpēte var apdraudēt izmeklēšanu vai ietekmēt jūsu kā liecinieka liecību.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 06/11/2018

3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa

Vai es varu pārsūdzēt lēmumu?

Tiesības pārsūdzēt lēmumu parasti ir civilprasītājam (1), turpmākas apsūdzības uzturētājam (2) vai privātās apsūdzības uzturētājam (3).

Ir pieejami divi pārsūdzības veidi: pārsūdzība par spēkā neesību (*Nichtigkeitsbeschwerde*) ir saistīta ar tiesvedības un lēmuma likumību, savukārt apelācijas sūdzības (*Berufung*) ietvaros tiek pārsūdzēts lēmums, kas pieņemts par civilprasībām. Jūs kā privātās apsūdzības uzturētājs varat pārsūdzēt arī soda apmēru. Attaisnošanas gadījumā civilprasītāji un turpmākas apsūdzības uzturētāji tiek novirzīti uz civiltiesu, lai celtu kompensācijas prasības.

Jums kā civilprasītājam, turpmākas apsūdzības uzturētājam vai privātās apsūdzības uzturētājam ir tiesības iesniegt pārsūdzību par spēkā neesību attiecībā uz lēmumu šādā gadījumā:

- ja jūsu civilprasība ir nodota civiltiesai, pamatojoties uz apsūdzētā attaisnošanu, un ir skaidrs, ka tiesvedības laikā jūsu iesniegtā lūguma noraidīšana ir negatīvi ietekmējusi tiesas lēmumu attiecībā uz jūsu civilprasību.

Jums kā civilprasītājam vai turpmākas apsūdzības uzturētājam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, ja:

- notiesāšanas gadījumā tiesa nodod jūsu prasības civiltiesai pat tad, ja par tām varējusi lemt krimināltiesā, jo jūsu prasības ir labi izskaidrotas un pamatotas.

Ja tiesvedība notiek rajona tiesā (*Bezirksgericht*) vai lietu izskata viens tiesnesis apgabaltiesā (*Landesgericht*), civilprasītāji un turpmākas apsūdzības uzturētāji var pārsūdzēt lēmumu par civilprasībām ne tikai tad, ja prasības ir pilnībā nodotas civiltiesām, bet arī tad, ja viņi vēlas pārsūdzēt jebkura lēmuma līmeni.

Ja jums tiesvedībā ir privātās apsūdzības uzturētāja statuss, jūs varat izmantot tādas pašas pārsūdzības tiesības kā prokurors. Ja apsūdzētais tiek attaisnots, jūs varat iesniegt pārsūdzību par spēkā neesību. Ja tiesvedība notiek rajona tiesā vai lietu izskata viens tiesnesis apgabaltiesā, jūs varat pārsūdzēt arī lēmumā konstatētos faktus, iesniedzot apelācijas sūdzību jautājumā par apsūdzētā vainu. Ja apsūdzētais tiek notiesāts, jūs varat iesniegt apelācijas sūdzību, ja nepiekrītat sodam vai ja jūsu civilprasības tiek nodotas civiltiesām. Ja jūs neesat piedalījies tiesas sēdē, kurā tiesa paziņo savu lēmumu, jums būs jāizskata lietas materiāli, lai noskaidrotu, vai apsūdzētais ir atzīts par vainīgu. Lēmumā ir jāiekļauj iemesli, un tiesnesim tas jāparaksta četru nedēļu laikā. Ja jūs esat piedalījies tiesvedībā kā civilprasītājs, turpmākas apsūdzības uzturētājs vai privātās apsūdzības uzturētājs un iesniedzat apelācijas sūdzību vai pārsūdzību par spēkā neesību trīs dienu laikā pēc lēmuma paziņošanas, jums ir jāsaņem lēmuma kopija. Jūs varat pieteikties juridiskajai palīdzībai, lai iesniegtu apelācijas sūdzību vai pārsūdzību par spēkā neesību. Ja nepieciešams, tajā ietilpst bezmaksas tulkošanas palīdzība. Tiesa piešķirs juridisko palīdzību, ja būs nepieciešama juridiskā pārstāvība un ja jūsu ienākumu līmenis būs pārāk zems, lai samaksātu par juridisko pārstāvību, neapdraudot jūsu iztikas līdzekļus.

Kādas ir manas tiesības pēc noziedzīgā nodarījuma izdarītāja notiesāšanas?

Visi cietušie var pieprasīt informāciju par pirmo reizi, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājam ir ļauts pamest ieslodzījuma vietu bez uzraudzības, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēg un tiek atkārtoti aizturēts, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītāju plānots atbrīvot vai viņš ir atbrīvots, kā arī par jebkādiem atbrīvošanas nosacījumiem, ja ir piemērota nosacīta atbrīvošana.

Dzimumnoziedzumos un seksuāli motivētās vardarbības rezultātā cietušie ir jāuzklausa, pirms tiek apstiprināta elektroniskā uzraudzība, ja šīs personas vēlas tikt informētas par to, ka noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pamet ieslodzījuma vietu vai tiek atbrīvots no ieslodzījuma. Šādos noziegumos cietušie ir jāinformē arī tad, ja ir apstiprināta elektroniskā uzraudzība. Viņiem ir tiesības uz cietušo atbalsta pakalpojumiem, lai saņemtu palīdzību šo tiesību īstenošanā.

Pretējā gadījumā iestādes nesniedz nekāda veida informāciju pēc lēmuma stāšanās spēkā. Tomēr jums joprojām ir tiesības izskatīt lietas materiālus, ja tiek aizskartas jūsu intereses.

Vai man ir tiesības uz atbalstu vai aizsardzību pēc tiesvedības? Cik ilgi?

Pēc tiesvedības jums ir tiesības uz pēdējām pārrunām ar organizāciju, kas sniegusi jums atbalstu kā cietušajam.

Cietušajiem, kuri kriminālprocesa laikā saņēmuši psihosociālo atbalstu, ir tiesības saņemt to arī tam sekojošā civilprocesā. Šāda atbalsta pieejamība ir atkarīga no civilprocesa būtības saistības ar kriminālprocesa būtību un šāda atbalsta nepieciešamības, lai aizsargātu cietušā procesuālās tiesības. Šo nosacījumu atbilstību izvērtēs cietušo atbalsta organizācija, kas sniedz atbalstu. Cietušais var pieprasīt juridisko palīdzību, lai civilprocesā viņu pārstāvētu advokāts. Šādu atbalstu sniedz ne ilgāk kā līdz civilprocesa beigām.

Kādu informāciju es saņemšu, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks notiesāts?

Jūs varat noskaidrot tiesvedības iznākumu un piemēroto sodu, paliekot tiesas zālē līdz lēmuma paziņošanas brīdim vai izskatot lietas materiālus vēlāk.

Vai mani informēs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks atbrīvots (tostarp atbrīvots priekšlaikus vai nosacīti) vai izbēgs no ieslodzījuma?

Ja jūs to pieprasīsit, jūs nekavējoties informēs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izbēgs vai tiks atbrīvots no ieslodzījuma, kā arī par pirmo reizi, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājam būs ļauts pamest ieslodzījuma vietu bez uzraudzības. Jūs arī informēs, kad no ieslodzījuma vietas izbēdzis noziedzīga nodarījuma izdarītājs tiks aizturēts. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājam pēc atbrīvošanas ir piemēroti nosacījumi ar mērķi aizsargāt cietušo, jūs informēs arī par tiem.

Vai mani iesaistīs, pieņemot lēmumu par atbrīvošanu vai nosacītu atbrīvošanu? Piemēram, vai es varu sniegt liecību vai iesniegt pārsūdzību?

Lemjot par atbrīvošanu vai nosacītu atbrīvošanu, cietušais tiek iesaistīts tikai izņēmuma gadījumos. Pirms tiek pieņemts lēmums par elektronisko uzraudzību, tiks uzklauti tikai dzimumnoziedzumos vai seksuāli motivētas vardarbības rezultātā cietušie, kuri ir pieprasījuši saņemt informāciju par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja izbēgšanu vai atbrīvošanu.

1. Civilprasītājs

Lai kļūtu par civilprasītāju, jums ir jāiesniedz pieteikums. Pieteikumā ir jānorāda konkrēts prasības apmērs par noziegumā radīto zaudējumu vai ciestā kaitējuma atlīdzināšanu. Izmeklēšanas laikā pieteikums ir jāadresē policijai vai prokuroram. To var iesniegt rakstiski vai mutiski. Tiesvedības laikā pieteikums ir jāiesniedz, pirms ir apkopoti visi pierādījumi. Tas ir arī pēdējais brīdis, līdz kuram jānorāda prasības apmērs.

Papildus cietušā tiesībām kā civilprasītājam jums ir arī šādas tiesības:

- tiesības pieprasīt vākt pierādījumus, kurus var izmantot, lai atzītu noziedzīgā nodarījuma izdarītāju par vainīgu vai pamatotu pieprasītās kompensācijas apmēru; tiesības tikt izsauktam uz tiesu; tiesības pārsūdzēt tiesas lēmumu izbeigt lietu; tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, pamatojoties uz jūsu civilprasībām.

2. Turpmākas apsūdzības uzturētājs

Lai kļūtu par turpmākas apsūdzības uzturētāju, jums ir jābūt civilprasītājam vai par tādu jākļūst un jāiesniedz pieteikums par turpmākas apsūdzības uzturēšanu. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir nepilngadīgs, turpmākas apsūdzības uzturēšana nav iespējama.

Jūs varat kļūt par turpmākas apsūdzības uzturētāju, iesniedzot pieteikumu. Ja prokurors atceļ apsūdzību tiesvedības laikā, jums ir jāiesniedz šis pieteikums nekavējoties, ja jūs esat atbilstīgi izsaukts uz tiesas sēdi. Ja jūs neesat izpildījis prasību ierasties tiesā vai neiesniedzat pieteikumu par turpmākas apsūdzības uzturēšanu, noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiek attaisnots.

Ja prokurors atceļ apsūdzību ārpus tiesas sēdes vai ja jūs neesat atbilstīgi izsaukts uz tiesas sēdi kā civilprasītājs, tiesai ir jāinformē jūs par attiecīgo lēmumu. Pēc tam jums ir viens mēnesis laika, lai iesniegtu pieteikumu par turpmākas apsūdzības uzturēšanu.

Ja jūs turpināt uzturēt apsūdzību prokurora vietā, prokurors var jebkurā laikā piekļūt informācijai par tiesvedību un nolemt atkal pārņemt apsūdzības uzturēšanu. Tādā gadījumā jūs iesaistīs tiesvedībā kā civilprasītāju.

3. Privātās apsūdzības uzturētājs

Mazāk smagu noziegumu gadījumā apsūdzību uztur nevis prokurors, bet pats cietušais. Ja esat cietis šādā noziegumā, kriminālprocess tiks sākts tikai tad, ja jūs celsiet apsūdzību tiesā. Tad jums tiks piešķirts privātās apsūdzības uzturētāja statuss. Šādā gadījumā nebūs izmeklēšanas posma, un kā privātās apsūdzības uzturētājam jums būs jāpierāda fakti, kas ir būtiski notiesāšanai, un jāsedz izdevumi, ja apsūdzētais tiks attaisnots.

4. Cietušo atbalsta pakalpojumi

Ja apzinātas noziedzīgas darbības rezultātā jūs esat pakļauts vardarbībai vai bīstamiem draudiem vai ir pārkāpta jūsu dzimumneaizskaramība, jums ir tiesības uz cietušo atbalsta pakalpojumiem. Jums ir pieejams atbalsts arī tad, ja jūs esat noziedzīga nodarījuma rezultātā mirušas personas tuvs radnieks vai radnieks, kurš ir bijis nozieguma liecinieks. Cietušo atbalsta pakalpojumi vienmēr ir jāsniedz bez maksas un bez nepieciešamības pieteikties, ja ir pārkāpta cietušā dzimumneaizskaramība vai cietušais ir jaunāks par 14 gadiem.

Cietušo atbalsta pakalpojumos ietilpst psihosociālais atbalsts, kas ietver jūsu pavadīšanu uz policijas iecirkni un tiesu nopratināšanai un jūsu sagatavošanu tiesvedībai.

Cietušo atbalsta pakalpojumus sniedz īpašas cietušo atbalsta organizācijas (piemēram, bērnu aizsardzības centri, konsultāciju centri vai intervences centri). Tajās strādā sociālie darbinieki, psihologi un līdzvērtīgi speciālisti, kuri ir saņēmuši papildu obligāto apmācību kriminālprocesuālo tiesību jomā.

Cietušo atbalsta pakalpojumi ietver arī juridisko atbalstu, tostarp juridisko palīdzību un pārstāvību tiesā un citās iestādēs. Šos pakalpojumus sniedz advokāti sadarbībā ar cietušo atbalsta organizācijām.

Cietušo atbalsta pakalpojumus finansē Federālā Tieslietu ministrija.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 06/11/2018

4 - Kompensācija

Kāds ir process zaudējumu atlīdzināšanas pieprasīšanai no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja? (piem., lietas izskatīšana tiesā, civilprasība, saistīta tiesvedība)

Lai izvirzītu finansiālas prasības (piem., par kompensāciju par nemateriāliem zaudējumiem, ārstēšanās izmaksām), cietušie var:

- iesniegt civilprasību pret noziedzīgā nodarījuma izdarītāju vai
- iesaistīties kriminālprocesā pret apsūdzēto kā civilprasītāji.

Lai izvirzītu prasības kā civilprasītājs kriminālprocesā, jums jāiesniedz pieteikums. Pieteikumā ir jānorāda konkrēts prasības apmērs par noziegumā radīto zaudējumu vai ciestā kaitējuma atlīdzināšanu un jāapliecina tiesības uz šīm prasībām (zaudējumu /kompensācijas pamatojums un apmērs). Vēl viens nosacījums — apsūdzētais ir jāatzīst par vainīgu zaudējumu izraisīšanā.

Jums ir jāiesaistās kriminālprocesā kā civilprasītājam pēc iespējas ātrāk (ideālā gadījumā tad, kad par noziegumu tiek ziņots policijai). Kad lieta ir nodota kompetentajai tiesai, pieteikumu var arī iesniegt kompetentajam prokuroram mutiski vai iesniegt rakstiski bez jebkādam formālām prasībām. Tiesvedības laikā pieteikums ir jāiesniedz, pirms ir apkopoti visi pierādījumi. Tas ir arī pēdējais brīdis, līdz kuram jānorāda prasības apmērs.

Tiesa uzdeva noziedzīgā nodarījuma izdarītājam atlīdzināt man zaudējumus / izmaksāt kompensāciju. Kā es varu parūpēties par to, ka man samaksā?

Ja notiesātais nepilda pienākumu maksāt lēmumā paredzēto summu, kreditors, t. i., cietušais, kuram kompensācija piešķirta, ar tiesas palīdzību var panākt izpildes pasākumu piemērošanu. Lai to izdarītu, kompetentajā rajona tiesā ir jāiesniedz mutisks pieteikums (izpildes pieteikums). Jums ir 30 gadi laika, lai izvirzītu prasību par kompensāciju, kas piešķirta ar juridiski saistošu tiesas lēmumu. Kad šis laiks ir pagājis, attiecībā uz prasību iestājas noilgums.

Ja notiesātā aktīvi tiek pasludināti par atņemtiem, cietušajam ir tiesības pieprasīt, lai kompensācija tiktu izmaksāta no aktīviem, kurus valsts ir konfiscējusi.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Kādi ir nosacījumi?

Avansa maksājums ir iespējams tikai tad, ja samaksa nav iespējama, jo tiek izciests sods. Tas attiecas uz gadījumiem, kad, piemēram, noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nevar gūt ienākumus, jo izcieš cietumsodu, vai naudas soda samaksas rezultātā viņam nav citu līdzekļu. Nosacījums šāda avansa saņemšanai ir kompensācijas piešķiršana civilprasītājam ar juridiski saistošu tiesas lēmumu, ja nozieguma rezultātā ir iestājusies nāve, radīts fizisks kaitējums, kaitējums veselībai vai finansiāli zaudējumi. Noteiktos gadījumos iespēja saņemt avansu netiek piešķirta (piem., ja ir tiesības uz citiem valsts maksājumiem vai kaitējums ir radies saistībā ar iesaistīšanos kautiņā vai rupjas neuzmanības rezultātā).

Pieprasījums par avansa maksājumu ir jāiesniedz kompetentajā krimināltiesā.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Noziegumos cietušie var saņemt finansiālu kompensāciju no valsts, ja:

- viņi vairs nespēj strādāt savā profesijā saistībā ar slimību vai turpmāku ārstēšanu utt. un tādējādi saņem mazākus ienākumus;

- viņiem ir bijis jāiziet psihoterapijas kurss, krīzes novēršanas kurss vai cita veida ārstēšanas kurss veselības uzlabošanas nolūkā;
- ir nepieciešami ortopēdiskie līdzekļi;
- ir bojātas brilles vai zobu protēzes;
- ir nepieciešama rehabilitācija;
- ir nepieciešama aprūpe (šajā gadījumā var izmaksāt aprūpes atbalstu);
- viņi ir akli (šajā gadījumā var izmaksāt neredzīgā pabalstu).

Cietušie, kuriem nodarīts nopietns fizisks kaitējums pēc 2009. gada 31. maija, var saņemt vienreizēju kompensāciju par nemateriālajiem zaudējumiem.

Noziegumos cietušo pārdzīvojušās apgādājamās personas saņem:

- kompensāciju par zaudētajiem uzturlīdzekļiem (ja cietušais ir nomiris un tā laulātais/laulātā un/vai bērni ir zaudējuši finansiālu atbalstu, kas nepieciešams uzturēšanas izdevumu segšanai);
- terapeitisko aprūpi (piem., psihoterapiju) un ortopēdisko aprūpi;
- bērnu izdevumu segšanu līdz noteiktam apmēram.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts, cietušais tiek novirzīts uz civiltiesām un var iesniegt tajās kompensācijas prasību.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas prasību?

Nē.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 06/11/2018

5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Es esmu noziegumā cietušais. Ar ko man jāsaazinās, lai saņemtu atbalstu un palīdzību?

Saskaņā ar *StPO* 66. pantu Federālā Tieslietu ministrija ir noslēgusi līgumus ar attiecīgām izveidotām organizācijām, kas sniegs palīdzību cietušajiem pēc tam, kad būs pārbaudīta to atbilstība tiesību aktos noteiktajām prasībām. Informāciju par šīm organizācijām var atrast, noklikšķinot uz turpmāk redzamās saites, kur tās ir sakārtotas pēc federālajām zemēm: [Cietušo atbalsta organizācijas](#)

Cietušo atbalsta uzticības tālrunis

Federālais Sociālās labklājības dienests (*Sozialministeriumservice*): 0043 158831 un vispārējais Cietušo uzticības tālrunis: 0800 112 112

Vai atbalsts cietušajiem ir bez maksas?

Jā.

Kāda veida atbalstu es varu saņemt no valsts dienestiem vai iestādēm?

Noziegumos cietušie saņem finansiālu kompensāciju saskaņā ar Cietušo kompensācijas likumu (*Verbrechensopfergesetz (VOG)*), Federālo tiesību aktu Vēstnesis (*BGBI.*) 288/1972.

Saskaņā ar *VOG* visiem pieteikuma iesniedzējiem (Austrijas valstspiederīgajiem un ārvalstniekiem) procedūra ir vienāda. Tā ir administratīva procedūra, kuras laikā iestādei ir jāapzina būtiskie fakti un jāpieņem lēmums par palīdzību, par ko iesniegts

pieteikums. Pieteikuma iesniedzējam procedūras laikā ir jāsadarbojas un jāsniedz nepieciešamā informācija (tostarp zaudējumu noteikšanas nolūkā).

Pieteikumi saskaņā ar VOG ir jāiesniedz Federālajā Sociālās labklājības dienestā, kas pieņem lēmumu par atbalsta piešķiršanu.

Kāda veida atbalstu es varu saņemt no nevalstiskajām organizācijām?

Tiesības uz cietušo atbalsta pakalpojumiem ir šādām personām:

- vardarbīgos noziegumos, dzimumnoziegumos vai bīstamu draudu rezultātā cietušie vai cietušie, kuru personiskā atkarība ir izmantota apzinātas noziedzīgas darbības izdarīšanā;
- nozieguma rezultātā mirušas personas laulātais, dzīvesbiedrs, pirmās pakāpes radnieki, brālis, māsa un citas apgādību zaudējušas personas vai citi radnieki, kuri bijuši radnieka nāves liecinieki.

Šiem cietušajiem pēc viņu pieprasījuma ir jānodrošina psihosociālais un juridiskais atbalsts, ja tas ir nepieciešams, lai aizsargātu viņu procesuālās tiesības, pēc iespējas vairāk ņemot vērā viņu personisko iesaisti. Cietušo atbalsta organizācijas pašas ir atbildīgas par šādas palīdzības "nepieciešamības" izvērtēšanu. Uz psihosociālo atbalstu vienmēr ir tiesības dzimumnoziegumos cietušajiem, kas jaunāki par 14 gadiem.

PSIHOSOCIĀLAIS ATBALSTS

Psihosociālā atbalsta ietvaros cietušie tiek sagatavoti psiholoģiskam stresam tiesvedības laikā, viņiem palīdz tikt galā ar pārdzīvojumiem (stresu, izmisumu, sērām vai dusmām), kā arī izmeklēšanas un tiesvedības laikā cietušie tiek pavadīti, dodoties uz iztaujāšanu vai tiesas sēdi.

JURIDISKAIS ATBALSTA

Juridiskā atbalsta mērķis ir palīdzēt cietušajiem izmantot savas tiesības kriminālprocesa laikā. Tas ir īpaši noderīgi un svarīgi, ja konkrētu apstākļu rezultātā rodas bažas, ka cietušā tiesības procesa laikā netiks pienācīgi ievērotas. Ja cietušajam nozieguma rezultātā ir radīts kaitējums vai zaudējumi, advokāts var pieprasīt kompensāciju (piem., par nemateriāliem zaudējumiem) cietušā vārdā (ja cietušajam ir civilprasītāja statuss).

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 06/11/2018